

Директор

Копистира А.М.

«Затверджено»

Загальними Зборами Учасників

Протокол № 5 від 24.06.2010 року

ПРАВИЛА

надання послуг кредитування

м. Київ

Положення про надання фінансових кредитів за рахунок власних коштів розроблене відповідно до Законів України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», «Про банки і банківську діяльність», «Про господарські товариства», «Про заставу», «Про іпотеку», Цивільного Кодексу України, інших законодавчих актів та Статуту ТОВ «Фінансова компанія «Основа».

1. Загальні положення

1.1. «Положення про надання фінансових кредитів» (далі Положення) визначає економіко-правові основи надання кредитів за рахунок власних коштів компанії фізичним особам та суб'єктам підприємницької діяльності, регулює взаємовідносини між позичальником і ТОВ «Фінансова компанія «Основа» (далі - Фінансова установа) в процесі кредитування, подальший контроль за використанням кредитів позичальниками, порядок повернення кредитів та сплати процентів та/або комісій, інші питання, пов'язані з процесом кредитування.

Цим Положенням також визначено порядок та процедури оформлення, оцінки, обліку та реалізації забезпечення, а також інші питання, що виникають у цьому процесі.

Це внутрішнє Положення також регламентує порядок здійснення примусового стягнення заборгованості за укладеними кредитними договорами, включаючи процедури звернення стягнення на забезпечення, а також стягнення боргів з поручителів за кредитами та списання безнадійної заборгованості.

1.2. Терміни, що застосовуються в цьому Положенні мають таке значення:

Великий кредит - кредит, виданий фізичній особі-позичальнику, сума якого перевищує 10% власних коштів (капіталу) Фінансової установи. Жоден із виданих "великих кредитів" не може перевищувати 20% -70% власних коштів.

Гарантія - спосіб забезпечення виконання зобов'язань за якими гарант зобов'язаний сплатити за боргами третьої особи у разі невиконання нею своїх грошових зобов'язань перед кредитором у частині несплаченої суми.

Ділова репутація позичальника - сукупність інформації, що дає можливість зробити висновок про порядність позичальника, його позиції та зв'язки в бізнесі, професійні здібності тощо.

Довгостроковий кредит - для цілей цього Положення - кредит, наданий зі строком погашення, що перевищує один рік.

Забезпечення кредиту - спосіб забезпечення виконання зобов'язань за кредитним договором.

Заборгованість — борг клієнта-позичальника перед Фінансовою установою за кредитом та/або нарахованими процентами і комісіями.

Застава - вид забезпечення виконання зобов'язань, предметом якого може бути будь-яке майно (зокрема, річ, цінні папери, майно, майнові права на майно або грошові кошти), яке передається Фінансовій установі в забезпечення виконання зобов'язань за кредитним договором і на яке може бути звернене стягнення. Окремим видом застави є іпотека. Іпотекою є застава нерухомого майна, що залишається у володінні заставодавця (майнового поручителя).

Заставодавець - юридична або фізична особа - боржник або третя особа (майновий поручитель), яка є власником майна (речі або майнового права) та передає таке майно в заставу Фінансовій установі як забезпечення виконання зобов'язань за конкретним кредитним договором.

Заставодержатель - Фінансова компанія, якій заставодавець передав у заставу

майно (речі або майнові права) з метою забезпечення виконання позичальником зобов'язань за конкретним кредитним договором.

Базова процентна ставка - гранично мінімальна процентна ставка за кредитом, яка затверджена Директором Фінансової установи діє на момент розгляду питань щодо проведення кредитних операцій.

Зобов'язання - вимоги Фінансової установи до позичальника, що складаються із зобов'язань позичальника (поручителя, майнового поручителя, гаранта) сплатити Фінансовій установі як кредиту суму грошових коштів (за кредитними договорами, договорами поруки, гарантії, майнового поручительства тощо) у визначений у відповідному договорі строк.

Клієнт - юридична особа або фізична особа - резидент, що здатна отримувати кредити і відповідати належним їй майном за своїми кредитними зобов'язаннями.

Короткостроковий кредит - для цілей цього Положення - кредит, наданий зі строком погашення, що не перевищує один рік.

Кредит (Кредитні кошти) - позичковий капітал Фінансової установи в грошовій формі, що надається клієнту-позичальнику у визначеному розмірі грошових коштів на визначений строк на умовах цільового використання, строковості, повернення, платності та забезпеченості.

Кредитний договір - договір на проведення кредитної операції, укладений між фінансовою компанією та позичальником, в якому визначено умови проведення кредитної операції, права, обов'язки та відповідальність сторін тощо.

Кредитний комітет Фінансової установи — колегіальний орган, який уповноважений приймати рішення щодо можливості та умов проведення кредитних операцій у межах наданого йому відповідного права (ліміту) на одного позичальника, а також вирішувати інші питання кредитних взаємовідносин з позичальником та виконувати функції відповідно до повноважень, визначених Положеннями про Кредитний комітет.

Кредитна історія - інформація про виконання позичальником у минулому зобов'язань за кредитними операціями за укладеними з фінансовою установою (або банками) договорами.

Кредитна лінія - згода кредитора надати кредит у майбутньому в розмірах, які не перевищують заздалегідь обумовлені обсяги, за певний відрізок часу без проведення додаткових спеціальних переговорів.

Кредитні операції - вид активних операцій Фінансової установи, пов'язаних з прийняттям зобов'язань з надання кредитних коштів згідно з умовами кредитного договору та наданням кредитних коштів клієнту-позичальнику.

Кредитор - Фінансова установа, яка надала кредит позичальнику.

Кредитний ризик - ймовірність несплати позичальником основного боргу та відсотків за користування кредитом у строки, визначені у кредитному договорі

Ліміт активної операції з кредитним ризиком на одного позичальника - максимально допустима заборгованість за кредитом (з урахуванням обсягу гарантійних, вексельних операцій та інших зобов'язань) конкретного позичальника, в межах якої можливе самостійне здійснення кредитних операцій Фінансовою установою.

Ліміт кредитування - максимально можливий розмір заборгованості позичальника за кредитом, визначений у кредитному договорі.

Платоспроможність - здатність позичальника своєчасно здійснювати розрахунки за своїми зобов'язаннями за кредитним договором.

Позичальник - клієнт Фінансової установи, який уклав з нею кредитний договір та отримав кредит (кредитні кошти).

Поручитель - особа, яка разом з позичальником несе згідно з умовами договору поруки, укладеного з Фінансовою установою, солідарну відповідальність перед Фінансовою установою за невиконання позичальником зобов'язань за кредитним договором.

Проблемний кредит — кредит, що вимагає проведення комплексу заходів організаційного та адміністративно-правового характеру щодо повернення кредитних коштів з метою усунення можливих економічних збитків кредитора і відповідає наступним критеріям:

- наявність простроченої заборгованості за кредитом (або його частиною) понад 20 днів;
- прострочена заборгованість за нарахованими відсотками понад 45 днів;
- загроза банкрутства або ліквідації підприємства-боржника, якщо застава знаходиться в заставодавця. Рішення про віднесення кредитів до категорії проблемних, приймає кредитний комітет.
-

Пролонгація кредиту - подовження строку дії кредитного договору (перенесення кінцевого строку погашення кредиту, строку погашення його частини, траншу тощо) на конкретний строк з обов'язковим внесенням змін до укладених договорів (кредитного договору, договорів застави, поруки тощо).

Транш - частина кредиту, яка надана позичальнику на певний строк у межах встановленого ліміту кредитування.

2 . Форми та види кредиту

2.1. Суб'єктам господарської діяльності надаються кредити за такими формами: споживчий, бланковий, комерційний, іпотечний та інші форми кредиту.

2.1.1. **Споживчий кредит** - кредит, який надається тільки в національній грошовій одиниці фізичним особам-резидентам України на придбання споживчих товарів тривалого користування та послуг і повертається в розстрочку, якщо інше не передбачено умовами кредитного договору.

Споживчі кредити надаються фізичним особам у розмірах, що визначаються виходячи з вартості товарів та послуг, які є об'єктом кредитування, в межах вартості майна, майнових прав, які можуть бути передані кредитору в забезпечення фізичною особою з урахуванням суми її поточних доходів.

Фізичні особи погашають кредити шляхом перерахування коштів з поточного рахунку, переказами без відкриття рахунку або готівкою.

2.1.2. **Бланковий кредит** - кредит, який надається тільки в межах наявних власних коштів Фінансової установи (без забезпечення - тільки під зобов'язання повернути кредит) із застосуванням підвищеної відсоткової ставки надійним позичальникам, які мають стабільні джерела погашення кредиту.

2.1.3. **Іпотечний кредит** - це особливий вид економічних відносин з приводу надання кредитів під заставу нерухомого майна.

Позичальниками можуть бути юридичні та фізичні особи, у власності яких є

об'єкти нерухомості або які мають поручителів, що надають під заставу об'єкти нерухомості на користь позичальника.

Предметом іпотеки при наданні кредиту можуть бути: житлові будинки, квартири, виробничі будинки, споруди, магазини, земельні ділянки, майнові права, права вимоги і таке інше, що є власністю позичальника і не є об'єктом застави за іншою угодою.

2.1.4. Фінансовий кредит - це вид економічних відносин в процесі яких фінансова установа надає позичальникам грошові кошти на умовах їх повернення, строковості, платності та цільової спрямованості під забезпечення, передбачене законодавством та погоджене сторонами.

2.1.5. Комерційний кредит - це кредит, виконання якого пов'язане з передачею у власність другій стороні грошових коштів,

Може передбачатись надання кредиту як авансу, попередньої оплати, відстрочення або розстрочення оплати товарів, робіт або послуг.

Об'єктом комерційного кредитування можуть бути реалізовані товари, виконані роботи, надані послуги, щодо яких продавцем надається відстрочка платежу.

2.2. Фінансова установа може приймати участь у спільному кредитуванні інвестиційних проектів за рахунок власних коштів.

2.3. Кредити, які надаються Фінансовою установою поділяються:

а) за строками користування:

- короткострокові - до 1 року;
- довгострокові - понад 1 рік;

Строк кредиту, а також відсотки за його користування (якщо інше не передбачено умовами кредитного договору) розраховуються з моменту отримання (зарахування) на рахунок позичальника кредитних ресурсів до повного погашення кредиту та відсотків за його користування. Датою виконання зобов'язань за кредитом є дата зарахування коштів на безготівковий рахунок Фінансової установи.

Короткострокові кредити можуть надаватись у разі тимчасових фінансових труднощів, що виникають у зв'язку із витратами виробництва, не забезпечених надходженнями коштів у відповідному періоді (на поповнення обігових коштів та на виконання поточних зобов'язань позичальника).

Довгострокові кредити можуть надаватись для формування основних фондів, оплату обладнання, переоснащення виробничих та інших потужностей виробничого процесу, забезпечення інвестиційних програм, будівництво, розробка корисних копалин та т. ін.

а) за забезпеченням кредиту:

- забезпечені заставою (майном, майновими правами, цінними паперами);
- гарантовані (банками, фінансами чи майном третьої особи);
- застраховані;
- інші види забезпечення, згідно чинного законодавства України (поручительство, задаток, неустойка, тощо);
- не забезпечені (бланкові);

б) за ступенем ризику:

- стандартні;
 - з підвищеним ступенем ризику;
- в) *за строками погашення:*
- терміново (день в день);
 - достроково (за вимогою кредитора або заявкою позичальника);
 - після закінчення обумовленого періоду (місяця, кварталу);

жсг за процентною ставкою:

- позики з фіксованою процентною ставкою;
- позики з плаваючою процентною ставкою;
- безпроцентні (бланкові).

Встановлення фіксованої ставки по позиції веде до необхідності сплати позичальником раніше обумовленого процента за користування кредитом в незалежності від коливань ринкових процентних ставок.

Плаваюча процентна ставка встановлюється з ціллю зменшення ризику недоотримання прибутку або навіть уникнення збитків у випадку зростання процентних ставок на грошовому ринку.

По безпроцентним (бланковим) кредитам сплата відсотків не здійснюється.

з) *за категоріями позичальників:*

- кредити юридичним особам;
- кредити фізичним особам;

Позичальниками можуть бути:

юридичні особи - суб'єкти підприємницької діяльності - резиденти України, які отримують кредити на цілі, передбачені їх статутною діяльністю;

фізичні особи - фізичні особи - резиденти України, які отримують кредити на цілі придбання споживчих товарів, для будівництва, оплати послуг, робіт, придбання нерухомості, майнових прав на об'єкти нерухомості, на оплату освіти тощо.

3. Принципи та умови кредитування

3.1. При проведенні кредитної політики Фінансова установа виходить з необхідності забезпечення поєднання інтересів Фінансової установи та позичальників. Директор Фінансової установи за погодженням з Загальними Зборами Учасників визначає:

- порядок проведення кредитних операцій;
- встановлення рівня процентних ставок,
- методику оцінки фінансового стану та кредитоспроможності позичальника;
- граничні розміри кредитів на одного позичальника, в межах яких можуть надаватись кредити.

3.2. Основним джерелом формування кредитних ресурсів є власні кошти.

3.3. Фінансова установа здійснює кредитування позичальників на підставі вимог законодавства України, з дотриманням вимог, встановлених нормативно-правовими актами Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України та

Національного банку України.

Надання кредитів здійснюється Фінансовою установою при наявності дозволу на надання послуг з кредитування, а при наданні кредитів в іноземній валюті, також ліцензії на здійснення відповідних валютних операцій у межах ліміту активної операції з кредитним ризиком на одного позичальника.

3.4. Кредити надаються виключно на умовах цільового використання, строковості, повернення, платності та забезпеченості (за винятком бланкового кредиту). Кредитування передбачає безумовне додержання цільового використання.

3.5. Фінансова установа надає кредити суб'єктам господарської діяльності незалежно форми власності за умови наявності у них реальних можливостей та правових форм забезпечення своєчасного повернення кредитів та сплати відсотків за користування ним. При цьому здійснюється кредитування тільки тих видів діяльності, які визначені кредитною політикою позичальника. Кредит надається тільки для цільового використання на реалізацію конкретного проекту чи господарської операції після проведення всебічного комплексного аналізу фінансово-господарської діяльності позичальника для оцінки його кредитоспроможності, фінансової стабільності, рентабельності, ліквідності.

Надання кредитів фізичним особам здійснюється для придбання споживчих товарів та послуг, інших цілей. Кредити надаються діє- та правоздатним резидентам України, які мають постійне джерело доходів, та вік яких становить *від 18 до 65 років*.

3.6. Кредити надаються лише під відповідне забезпечення або без забезпечення, відповідно до рішень Кредитного комітету Фінансової установи.

3.7. Для забезпечення ефективності кредитних операцій і мінімізації ризику несвоечасного повернення кредитів питання про їх надання вирішується колегіально, на засіданнях Кредитного комітету. Рішення Кредитного комітету оформлюється протоколом і вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більшість членів Кредитного комітету.

3.8. Кредити фізичним особам на суму, що перевищує 50 000 гривень та юридичним особам надаються позичальнику тільки у безготівковій формі шляхом перерахування на поточний рахунок позичальника у банку для використання їх на цілі, передбачені кредитним договором, зі збереженням права контролю за цільовим використанням кредиту.

3.9. Кредит повинен бути забезпечений заставою майна, яке належить позичальнику на праві власності та на яке, відповідно до законодавства, може бути звернене стягнення, або іншими видами забезпечення (гарантія, поручительство, страхування тощо);

Рішення про надання споживчих кредитів позичальнику фізичній особі-резиденту приймається Кредитним комітетом шляхом голосування.

Директор Фінансової установи за погодження Загальними Зборами Учасників визначає основні напрями кредитної і відсоткової політики, а саме:

- поточні пріоритетні напрями в кредитуванні з урахуванням кредитних ризиків у різних галузях народного господарства;
- обсяги кредитних ресурсів для видачі кредитів та структуру кредитного портфеля;
- граничні розміри кредитів на одного позичальника, в межах яких можуть надаватись кредити;

- дозвіл на самостійне кредитування в межах ліміту;

3.10. Бухгалтерський облік кредитних операцій фізичних осіб здійснюється відповідно до нормативних вимог.

4. Оцінка кредитоспроможності та визначення умов кредитування

4.1. Для одержання кредиту позичальник звертається до Фінансової установи з клопотанням (заявою) на ім'я керівника установи, в якому зазначається цільове призначення кредиту, його суму, строк користування, включаючи конкретні строки погашення кредиту, запропоноване забезпечення, а також коротка характеристика проекту (заходу), що кредитується, та його економічної ефективності.

Для попередньої оцінки можливості кредитування разом з клопотанням позичальник подає банку анкету позичальника.

4.2. Для вирішення питання про надання кредиту позичальником надаються необхідні документи, склад яких залежить від характеру кредитної операції. Для різних груп клієнтів можуть розроблятися неоднакові пакети документів.

До пакету документів входять:

- техніко-економічне обґрунтування кредитного заходу, що характеризує рівень його ефективності, рентабельності та окупності з розрахунками очікуваних надходжень від реалізації продукції (проведених робіт, надання послуг), за рахунок яких передбачається погасити майбутній кредит та відсотки по ньому. Графік погашення кредиту та сплати відсотків;
- документи, що характеризують напрямки використання кредитних коштів (контракти, договори, рахунки - фактури тощо);
- документи, що характеризують джерела погашення кредитних коштів і процентів по кредиту (контракти, договори, рахунки - фактури);
- перелік майна, яке передається в заставу, з вказівкою наступних показників: балансова вартість, рік випуску або будівництва, місце розташування, коротка характеристика;
- документи, підтверджуючи право власності позичальника на предмет застави (документи на придбання власності, приватизації, технічні паспорти автотранспортних засобів тощо);
- довідка БТІ, а також нотаріальної контори про те, що предмет застави вільний від будь-яких обтяжень та зобов'язань щодо заставленого майна;
- експертна оцінка незалежного експерта майна, що передається в заставу (вибір експерта узгоджується з Фінансовою установою);
- документ про страхування предмета застави на користь кредитодавця на період дії кредитного договору;
- рішення вищого органу позичальника про отримання кредиту і передачі в заставу майна, а також про виступ поручителем або гарантом по кредиту за третю особу (якщо це передбачено Статутом);
- договору оренди (офісів, складів), засвідчених нотаріусом;
- нотаріально завірнені копії установчих документів, положень, реєстраційних посвідчень (свідоцтв), дозволів на право здійснення окремих видів підприємницької діяльності, документів, що посвідчують право власності на землю або право тимчасового користування земельною ділянкою, та інші документи, що підтверджують правомірність

клієнта в одержанні кредиту. Документи мають бути засвідчені нотаріально на дату надання кредиту. Баланс і форма №2 підприємства на початок поточного року і на останню звітну дату. Якщо кредит надається новоствореному підприємству, яке ще не має фінансових звітів та іншої документації, яка характеризує його фінансовий стан, то подається бізнес-план позичальника;

- розшифровка основних засобів (на останню звітну дату) з вказівкою балансової вартості, року випуску, зносу, короткої технічної характеристики;
- розшифровка спеціальних фондів, якщо такі є;
- розшифровка кредиторської і дебіторської заборгованості (на останню звітну дату) з вказівкою суми, дати виникнення, дати погашення і причин утворення заборгованості;
- довідка про відсутність простроченої заборгованості по платежах до бюджету і позабюджетних платежах, а також про відсутність заборгованості по кредиту і процентам з обслуговуючих банків;
- довідка про рух грошових коштів по рахунках позичальника (поточному, позиковому) за останні 6 місяців підсумковими сумами з щомісячним розбиттям, завірена печаткою і підписом головного бухгалтера обслуговуючого банку;
- аудиторський висновок щодо підтвердження фінансового стану позичальника на дату отримання кредиту. Аудитор, що здійснює підтвердження фінансового стану позичальника, узгоджується з Фінансовою установою і має певну акредитацію Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг.

4.3. Позичальник подає Фінансовій установі копію картки із зразками підписів осіб, яким відповідно до законодавства та статутних документів підприємства надано право розпоряджатися рахунками в банку та підпису на платіжних та інших розрахункових документах, довідку податкової адміністрації про постановку на облік та відсутність заборгованості по бюджетних платежах.

4.4 У разі необхідності Фінансова установа вимагає надання інших документів і відомостей, що підтверджують забезпеченість повернення кредиту та надійність фінансового стану позичальника.

4.5. Для позичальників, які мають постійні кредитні відносини з Фінансовою установою і хорошу репутацію, перелік документів може бути скорочений.

Строк розгляду заяви позичальника визначається керівником Фінансової установи і обчислюється з часу подання позичальником повного пакету документів.

4.6. До укладення кредитного договору кредитний підрозділ Фінансової установи повинен ретельно проаналізувати кредитоспроможність позичальника, здійснити експертизу проекту чи господарської операції, що пропонується для кредитування, визначити ступінь ризику та умови кредитування.

4.7. Розміри кредиту визначаються на підставі техніко-економічного обґрунтування кредитованого заходу з урахування обсягів виробництва і реалізації продукції, закупівель сільськогосподарської та іншої продукції і матеріалів, необхідних для забезпечення виробничих програм, товарообігу, вантажообігу, капітальних вкладень та інших показників господарсько-фінансової діяльності підприємств, що підтверджуються укладеними договорами та контрактами на поставку і реалізацію продукції, виконання робіт, надання послуг, та потреби в позичкових коштах для проведення відповідного обсягу витрат.

Розмір кредиту залежить від надійності фінансового стану позичальника, суми та якості забезпечення його зобов'язань.

Розмір кредиту на придбання майна підприємства, що приватизується, визначається на підставі оцінки об'єкта органами Фонду державного майна України з урахуванням участі власних збережень громадян, іменних приватизаційних сертифікатів і вкладів, власних коштів юридичних осіб.

4.8. Строки користування кредитом, умови його погашення встановлюються залежно від об'єкта кредитування, розміру кредиту, платоспроможності позичальника, сезонного циклу витрат на виробництво та строків надходження грошових коштів на його поточний рахунок.

4.9. З метою зменшення рівня ризику не рекомендується встановлювати повернення кредиту однією сумою з віднесенням на кінцевий строк, передбачений кредитним договором.

4.10. Фінансова установа при наданні великих кредитів, має право залучати фірму, яка проведе аналіз фінансової спроможності повернення кредиту позичальником у строки про які позичальник вказав у своїй заявці. Витрати проведення аналізу фінансового стану позичальника

4.11. Питання надання кредиту позичальнику розглядається Фінансовою установою фахівцями відповідних підрозділів та юридичною службою на підставі документів, поданих позичальником, а в разі необхідності – шляхом здійснення перевірки стану позичальника на місці та/або із залученням експертних інформаційно-консультаційних організацій.

4.12. Загальне керівництво і контроль за дотриманням вимог щодо оформлення, надання та своєчасного погашення кредиту і відсотків покладається на кредитний підрозділ Фінансової установи.

4.13. Фахівці кредитного підрозділу залучені ними спеціалісти:

- одержують, вивчають і аналізують надані позичальником документи, його кредитну історію, здійснюють перевірку і обстеження діяльності суб'єкта господарювання;
- здійснюють оцінку кредитоспроможності позичальника та гаранта чи поручителя;
- аналізують техніко-економічне обґрунтування заходу, що пропонується до кредитування, оцінюють його ефективність, окупність;
- визначають ступінь ризику кредитної операції;
- визначають умови кредитування: розмір кредиту, порядок його надання, строк користування та строки погашення, розмір відсоткової ставки, строки сплати відсотків, економічні санкції в разі невиконання умов договору;
- здійснюють експертизу проектно-кошторисної документації або вносять пропозиції щодо залучення до цієї роботи фахівців зі сторони;
- перевіряють наявність майна, яке пропонується в заставу, визначають можливість та доцільність прийняття Фінансовою установою такої застави.
- разом з фахівцями юридичної служби оформлюють договір застави майна;
- здійснюють контроль за зберіганням заставленого майна;
- у разі невиконання позичальником умов кредитного договору вживають заходів щодо задоволення вимог фінансової установи за рахунок предмету застави.

4.14. Фахівці юридичної служби та залучені ними спеціалісти:

- розглядають наявність і правильність оформлення установчих документів, реєстраційних свідоцтв, патентів, ліцензії на здійснення різних видів господарської діяльності, документів, які підтверджують право оренди, володіння землею, майном та гарантують (забезпечують) повернення кредиту;
- розглядають договори (контракти), що супроводжують операцію, запропоновану до кредитування і надають правові висновки щодо законності таких договорів. При цьому визначається, чи передбачено в угодах, договорах контрактах захист економічних інтересів позичальника;
- визначають і надають правові висновки щодо відповідності чинному законодавству кредитної справи (оформлення кредитних договорів, договорів застави, гарантії, поручительства, страхування, про перевід боргу та уступку права вимоги);
- перевіряють правомірність документів засвідчених нотаріусами;
- здійснюють інші перевірки правомочності позичальника, які б надали можливість зробити правовий висновок щодо правових підстав для надання кредиту та забезпечення його повернення.

4.15. На підставі аналізу інформації про проект, який пропонується до кредитування та даних про позичальника, фахівці кредитного підрозділу готують висновок та подають на розгляд Кредитного комітету, який приймає відповідне рішення, яким визначає основні умови надання кредиту та його погашення.

5. Умови та порядок укладання кредитних договорів

5.1. Договір укладається шляхом пропозиції однієї сторони укласти договір (оферти) і прийняти пропозицію (акцепту) другою стороною.

5.2. Договір є складеним, якщо сторони досягли згоди з усіх істотних умов договору та підписали цей договір.

5.3. Договір з клієнтом укладається за умови надання документів, які його ідентифікують та підтверджують правоздатність. За згодою сторін, договір може укладатись за місцем діяльності нотаріуса або за місцем укладання інших правочинів (банківські установи, тощо).

5.4. Місцем укладення договору є місцезнаходження юридичної особи – фінансової компанії або розташування її відокремленого підрозділу.

5.5. З боку фінансової установи договір підписується її керівником, або уповноваженою особою на підставі відповідної довіреності та засвідчується печаткою.

5.6. Кредитні відносини між позичальником і Фінансовою установою в обов'язковому порядку оформлюються кредитним договором, в якому визначаються всі питання, пов'язані з кредитуванням, у тому числі мета, розмір, строк кредитування, плата за кредит, форми забезпечення його повернення, порядок надання і повернення кредиту, метод нарахування процентів та періодичність їх сплати, порядок здійснення контролю за використанням кредиту, умовами договору застави, страхування, зобов'язання, права і відповідальність сторін за кредитом, строк дії договору тощо.

5.7. За кредитним договором Фінансова установа (кредитодавець) зобов'язується надати грошові кошти (кредит) позичальникові у розмірі та на умовах, встановлених договором, а позичальник зобов'язується повернути кредит та сплатити проценти.

5.8. Кредитний договір укладається у письмовій формі у двох ідентичних

примірниках.

Договір повинен містити:

- 1) назву документа;
- 2) назву, адресу та реквізити суб'єкта підприємницької діяльності;
- 3) прізвище, ім'я і по батькові фізичної особи, яка отримує фінансові послуги, та її адресу;
- 4) найменування, місцезнаходження Сторін;
- 5) найменування фінансової операції;
- 6) умови взаєморозрахунків;
- 7) строк дії договору;
- 8) порядок зміни і припинення дії договору;
- 9) права та обов'язки та відповідальність Сторін за невиконання або неналежне виконання умов договору;
- 10) інші умови за згодою Сторін;
- 11) підписи сторін.

5.9. При укладанні кредитних договорів використовуються затверджені Фінансовою установою форми договорів. Зміни або доповнення до цих договорів можуть бути внесені фінансовою установою лише після їх обов'язкового погодження з Загальними Зборами Учасників Товариства.

5.10. При оформленні кредитних договорів, договорів, які складаються більш ніж з одного аркушу, то такі договори повинні бути прошиті, аркуші пронумеровані та скріпленні з внутрішнього боку останнього аркушу підписами і печатками (в разі наявності) всіх сторін, або кожний аркуш (разом з останнім) договорів повинен бути підписаний уповноваженими особами та скріплений печатками сторін.

Кредитні договори укладаються та підписуються від імені Фінансової установи як юридичної особи Директором (діє без довіреності на підставі Статуту), його заступниками (діють на підставі виданих їм довіреностей).

5.11. Кредитні договори та договори підписуються в присутності відповідального працівника кредитного підрозділу Фінансової установи фізичною особою - позичальником, заставодавцем, поручителем, майновим поручителем, гарантом, а також уповноваженими особами поручителя, майнового поручителя, гаранта в межах наданих їм повноважень з боку юридичної особи, якщо остання виступає поручителем, майновим поручителем, гарантом.

5.12. У разі відсутності договірних відносин між фінансовою установою і позичальником рішення, що прийняті кредитним комітетом, є дійсними протягом одного місяця. Якщо протягом одного місяця після прийняття рішення кредитним комітетом між фінансовою установою і позичальником не оформлено договірні відносини, рішення втрачає силу. Кредитний комітет вправі подовжувати строк дії рішення про надання кредиту для кожного позичальника окремо.

5.13. У випадку, коли законодавством або укладеним цивільно-правовим договором встановлені інші правила, ніж передбачені цим Положенням, то такі норми законодавства або укладеного цивільно-правового договору мають перевагу перед правилами, встановленими цим Положенням.

5.14. Кредитодавець має право відмовитися від надання позичальникові передбаченого договором кредиту частково або в повному обсязі у разі порушення процедури визнання позичальника банкрутом або за наявності інших обставин, які явно свідчать про те, що наданий позичальникові кредит своєчасно не буде повернений.

5.15. Позичальник має право відмовитися від одержання кредиту частково або в повному обсязі, повідомивши про це кредитодавця до встановленого договором строку його надання, якщо інше не встановлено договором або законом.

5.16. У разі порушення позичальником встановленого кредитним договором обов'язку цільового використання кредиту кредитодавець має право також відмовитися від подальшого кредитування позичальника за договором і стягнути заподіяну шкоду, упушену вигоду та застосувати санкції, передбачені законодавством.

5.17. Відмова від договору є вчиненою з моменту, коли інша сторона дізналася або могла дізнатися про таку відмову.

5.18. Облікова та реєструюча система фінансової компанії має забезпечувати облік та реєстрацію договорів про надання фінансових послуг у електронному та паперовому вигляді. Реєстрація договорів про фінансові послуги здійснюється шляхом ведення фінансовою компанією журналу обліку укладених і виконаних договорів про надання фінансових послуг (далі - журнал обліку) та карток обліку укладених та виконаних договорів (далі - картка обліку), відомості яких повинні містити інформацію, необхідну для ведення бухгалтерського обліку відповідних фінансово-господарських операцій.

5.19. Журнал обліку ведеться в хронологічному порядку (окремо за кожним видом послуг) та має обов'язково містити таку інформацію:

- а) номер запису за порядком;
- б) дату і номер укладеного договору у хронологічному порядку;
- в) найменування юридичної особи (прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи) - споживача фінансових послуг;
- г) ідентифікаційний код за ЄДРПОУ юридичної особи (ідентифікаційний номер фізичної особи) - споживача фінансових послуг;
- г) розмір фінансового активу в грошовому виразі згідно з умовами договору про надання фінансових послуг та дату зарахування (перерахування) фінансового активу на поточний рахунок фінансової компанії;
- д) дату закінчення строку дії договору (дату анулювання або припинення дії договору).

5.20. Картки обліку виконання договорів мають містити:

- а) номер картки;
- б) дату укладення та строк дії договору;
- в) найменування юридичної особи (прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи) - споживача фінансових послуг;
- г) ідентифікаційний код за ЄДРПОУ юридичної особи (ідентифікаційний номер фізичної особи) - споживача фінансових послуг;
- г) вид фінансового активу, який є предметом договору;
- д) відомості про отримані (видані) грошові кошти та/або фінансові активи, а саме:
 - дату отримання (видачі) грошових коштів та/або фінансових активів;
 - суму грошових коштів та/або розмір фінансових активів згідно з договором;

- суму винагороди;
- суму інших нарахувань згідно з умовами договору;
- загальну суму та/або розмір фінансових активів, одержаних на дату заповнення картки;
- графік отримання грошових коштів від клієнта фінансової компанії за умови, що договором про надання фінансових послуг передбачений обов'язок клієнта здійснювати передання грошових коштів фінансовій компанії за графіком;
- е) реквізити документа(ів), який(і) підтверджує(ють) виконання зобов'язань сторін за договором про фінансову послугу (дата та номер платіжного документа, акт виконаних робіт тощо).

5.21. Журнал та картки обліку виконання договорів в електронному вигляді ведуться фінансовою компанією з обов'язковою можливістю роздрукування у будь-який час на вимогу державних органів в межах їх повноважень. Фінансова компанія має зберігати інформацію журналу та карток обліку виконання договорів в електронному вигляді таким чином, щоб забезпечити можливість відновлення втраченої інформації у разі виникнення будь-яких обставин непереборної сили.

У разі необхідності фінансова компанія може доповнити журнал та картки обліку виконання договорів додатковою інформацією, крім визначеної у пунктах 5.19. та 5.20.

5.22. Облікова та реєструюча система фінансових компаній, що надають фінансові послуги, здійснення яких передбачає отримання ліцензії/дозволу відповідних державних органів, має відповідати вимогам, установленим нормативно-правовими актами таких органів.

5.23. Договори на здійснення діяльності з надання фінансових послуг зберігаються окремо за кожним видом діяльності протягом п'яти років після виконання взаємних зобов'язань сторін договору або відмови від договору за згодою сторін, крім випадків, передбачених законодавством. У разі наявності додатків до договорів вони зберігаються разом з відповідними договорами. Про виконання взаємних зобов'язань сторін за договором має складатись акт виконаних робіт, який підписується всіма сторонами договору.

5.24. Облікова та реєструюча система фінансової компанії має забезпечувати формування інформації та складання звітності фінансової компанії.

6. Порядок зберігання договорів та інших документів, пов'язаних з наданням послуг фінансового кредиту

6.1. Договори з часу підписання (укладення) і передачі їх в архів товариства зберігаються за місцем їх формування в справах.

6.2. З метою забезпечення збереженості договорів справи повинні перебувати у робочих кімнатах або спеціально відведених для цієї мети приміщеннях, у шафах і столах, що зачиняються.

6.3. Документи, створені за допомогою ПК, зберігаються на загальних підставах.

6.4. Видача договорів (їх копій) у тимчасове користування стороннім особам та установам здійснюється з дозволу керівництва товариства. На видану справу заводиться картка – заміник справи та / або робиться запис у відповідному журналі, у якій зазначається підрозділ товариства, яким було укладено договір, номер договору, дата його укладення, а також кому справа видана, дата її

повернення. Передбачаються графи для підписів для одержання та прийняття справи.

6.5. Вилучення документа зі справи постійного зберігання забороняється. У виняткових випадках вилучення договору допускається з дозволу керівника фінансової установи з обов'язковим залишенням у справі завіреної копії договору.

6.6. Договори групуються у справі після закінчення діловодного року. Справи постійного та тривалого строків зберігання підлягають такому оформленню: підшивання в обкладинку з твердого картону, нумерація аркушів у справі; складання підсумкового напису; складання (у разі потреби) внутрішнього опису документів; оформлення обкладинки справи.

6.7. Договори кредиту та інші документи, пов'язані з наданням фінансових послуг зберігаються протягом 5 років після припинення зобов'язання за договором. Додатки до договорів зберігаються разом з відповідними договорами.

6.8. Визначення документів для знищення і складання провадиться після підготовки справ постійного і тривалого зберігання за цей період; акти про виділення документів для знищення, що не підлягають зберіганню, розглядаються керівництвом товариства одночасно з описами справ.

7. Кредитна лінія

7.1. Підприємствам з безперервним циклом виробництва, стійким фінансовим станом (переробні підприємства, торгові організації та інші), що мають репутацію надійних платників, Фінансова установа може надавати кредит на виробничі потреби, пов'язані з реалізацією виробничих програм, шляхом відкриття їм кредитної лінії, що забезпечує одержання кредиту в грошовій безготівковій формі в майбутньому частинами з таким розрахунком, що заборгованість за кредитом не перевищуватиме заздалегідь встановлений ліміт, в рахунок якого приймається до фінансування група договорів і комерційних контрактів.

7.2. У разі якщо заходи, що кредитуються здійснюються поступово і потреба в кредитних ресурсах виникає у міру їх виконання, позичальнику може бути відкрито кредитну лінію на умовах погашення попередньо наданої частини кредитних ресурсів та відновлення наступної видачі кредиту в межах загально визначеної суми кредиту, яка вказана у договорі. При цьому до кожної наступної частини кредиту може бути застосовано новий розмір відсотків за користування кредитними ресурсами. Загальний обсяг наданих коштів упродовж дії кредитної лінії не повинен перевищувати розмір кредиту, обумовлений кредитним договором.

7.3. Питання про відкриття кредитної лінії вирішується Директором Фінансової установи та/або кредитним комітетом в межах граничних розмірів кредиту на одного позичальника та мобілізованих кредитних ресурсів.

7.4. Кредитна лінія може відкриватися для розрахунків при реалізації виробничих програм з швидким обігом капіталу або коротким циклом виробництва (до 1-2, 3, 4,5, або 6 місяців).

7.5. Обсяг кредитної лінії, строк користування нею, строки погашення кредиту визначаються з урахуванням фінансового стану позичальника, розмірів його власного капіталу, масштабів діяльності, укладених договорів та контрактів на виконання виробничих програм, наявності надійного забезпечення і обумовлюються кредитним договором про відкриття кредитної лінії.

7.6. Кредитна лінія для фінансування поточних потреб може відкриватися на строк

за згодою сторін, але не більше 12 - 60 місяців. Якщо протягом цього періоду позичальник виконував свої зобов'язання перед кредитором і не мав порушень, то за згодою сторін, строк дії кредитної лінії може бути продовжений за умов погашення попереднього кредиту і відсотків по ньому. При цьому переглядаються строки дії договорів застави, поручительства, гарантії чи інших форм забезпечення.

7.7. Між Фінансовою установою і позичальником укладається один договір про відкриття кредитної лінії з визначенням обсягу кредитних коштів та строку користування ними, з одночасним оформленням договору застави чи іншої форми забезпечення, передбаченої цим Положенням та чинним законодавством.

7.8. Для кожного наступного траншу в межах кредитної лінії позичальник подає заяву - клопотання на необхідну суму, яку розглядають фахівці Фінансової установи з метою визначення цільового використання кредитних коштів, збереження ліміту кредитної лінії тощо.

7.9. Протягом дії кредитної лінії позичальник має право погашати та одержувати нові кредити, передбачені договором. При цьому заборгованість по кредиту не повинна перевищувати обсяг загальної суми кредитної лінії, визначеної договором.

7.10. У разі знецінення заставленого майна наданий кредит повинен бути повернутий на суму знецінення, обсяг кредитної лінії зменшується на суму знецінення застави або позичальник поповнює заставу до необхідного рівня кредитної лінії.

7.11. За користування кредитною лінією нараховуються та сплачуються відсотки, починаючи з моменту виникнення заборгованості. Відсоткова ставка за користування кредитом визначається на загальних умовах, передбачених чинним законодавством з урахуванням індексів інфляції, облікової ставки Національного банку України та інших чинників.

7.12. Погашення кредиту та сплата відсотків здійснюється у встановленому договором порядку.

7.13. Фінансова установа має право перевести позичальника на загальний режим кредитування або припинити кредитні відносини з ним у разі невиконання ним своїх зобов'язань.

7.14. При наданні довгострокових кредитів на будівництво нових об'єктів, розширення діючих потужностей, їх реконструкцію або технічне переоснащення слід враховувати, що від 10 до 30 % вартості проекту фінансується за рахунок власних коштів позичальника.

7.15. Розмір кредиту і строк користування ним визначається на підставі техніко-економічного обґрунтування ефективності та окупності капітальних вкладень з урахуванням фінансового стану позичальника, наявності джерел для сплати відсотків за користування кредитом та надійного забезпечення.

7.16. Для одержання довгострокового кредиту на будівництво нових об'єктів, виробництва та їх реконструкцію позичальник надає (крім документів зазначених в п. 4.2.):

- бізнес-план, на підставі якого визначаються перспективи створення і функціонування нових виробничих об'єктів та їх потужностей;
- зведений кошторис будівництва (реконструкції);
- відомості про вартість об'єкта та експертна оцінка підтвердження вартості;
- контракти та договори на виконання робіт з будівництва, постачання

обладнання та його монтажу;

- документ про відведення земельної ділянки під будівництво об'єкта кредитування;
- дозвіл органів виконавчої влади на проведення будівельних робіт та інші необхідні документи.

7.17. Фінансова установа вправі вимагати від позичальника подання проектно-кошторисної документації для здійснення експертизи проектних рішень щодо будівництва об'єкта з метою визначення економічної ефективності і окупності капітальних вкладень, а також недопущення інвестування в об'єкти використання яких не відповідає встановленим нормам.

7.18. Для придбання будівельних матеріалів, конструкцій або перерахування коштів підряднику у вигляді авансу (якщо таке передбачено договором на проведення підрядних робіт) позичальник може одержати в рахунок оформлення кредиту кошти в розмірі 15% від суми кредиту на умовах, обумовлених попереднім договором між кредитором і позичальником, за умов наявності забезпечення такого договору. Надання цих коштів здійснюється безготівковому порядку при наявності виставлених підрядником розрахункових документів.

Подальша видача довгострокових кредитів у рахунок відкритої кредитної лінії здійснюється в міру виконання робіт по будівництву об'єкта на підставі довідки та акту про виконані роботи. Сума авансу утримується при оплаті виконаних робіт з готовністю не менше 75%.

7.19. Після введення об'єкта в дію позичальник подає до фінансової установи уточнений графік погашення всієї суми одержаного кредиту, в якому визначаються конкретні строки погашення кредиту з урахуванням кінцевого строку, передбаченого кредитним договором.

7.20.3 метою здійснення контролю за цільовим використанням кредиту Фінансова установа здійснює технічний нагляд, перевіряє з виїздом на місце достовірність відомостей про обсяги виконаних робіт по будівництву об'єкта, що кредитується на умовах кредитного договору.

Видача довгострокових кредитів на придбання техніки та обладнання, яке не входить до кошторису будівництва, здійснюється в разовому порядку шляхом оплати розрахункових документів, якщо таке передбачено кредитним договором.

8. Надання споживчого кредиту фізичним особам

8.1. Споживчий кредит - кредит, що надається тільки в національній валюті фізичним особам - резидентам України (далі - позичальники) на придбання товарів широкого вжитку тривалого користування (побутова техніка, автомобілі, одяг, меблі тощо), оплату послуг та навчання і повертається частинами згідно графіку, узгодженого сторонами (у розстрочку), якщо інше не передбачене умовами кредитного договору.

8.2. Фінансова установа надає кредити позичальникам у розмірах, що визначаються виходячи з вартості товарів і послуг, які є об'єктом кредитування, урахуванням платоспроможності позичальника та вартості і якості забезпечення зобов'язань щодо погашення кредиту та сплати відсотків.

8.3. Строк користування кредитом визначається залежно від об'єкта кредитування, розміру позички, платоспроможності позичальника. Строк користування кредитом як правило не повинен перевищувати 3-5 років, а в окремих випадках - 7

років.

8.4 Кредит надається на підставі кредитного договору, який оформлюється відповідно до вимог чинного законодавства і загальних правил, визначених цим Положенням. Кредитний договір з фізичними особами (окрім працівників установи, які укладають договори позики) посвідчується нотаріально.

8.5 Для одержання кредиту позичальник надає фінансовій установі наступні документи:

- паспорт;
- заяву на одержання кредиту, де визначаються об'єкт кредитування, сума кредиту, строк погашення кредиту,
- вид і предмет забезпечення повернення кредиту;
- документи що підтверджують платоспроможність позичальника (довідка з місця роботи про суму заробітку та суму утримань, при наявності інших доходів - документи, що підтверджують їх одержання);
- ідентифікаційний номер;
- рахунок продавця на товар, який купує позичальник за рахунок кредитних коштів.

8.6. Форму забезпечення своєчасного погашення кредиту і сплати відсотків, його повноту і достатність визначають фахівці кредитного і юридичного підрозділів і свої висновки, разом з документами подають на Кредитний комітет для прийняття рішення про надання кредиту. Предметом застави може бути товар, який купує позичальник за кредитні кошти. При необхідності, на вимогу Фінансової установи, об'єкт застави позичальник страхує за власні кошти на користь Фінансової установи.

8.7. Позичальники погашають кредити і сплачують відсотки шляхом перерахування коштів з поточного рахунку, або переказом без відкриття рахунку, або готівкою в касу кредитодавця.

8.8. Нарахування та стягнення відсотків за кредитом здійснюються при надходженні від позичальника платежів у погашення боргу.

9. Надання довгострокових кредитів фізичним особам

9.1. Фінансова установа надає кредити фізичним особам-резидентам України (далі-позичальникам) на такі заходи:

- будівництво, купівля та ремонт індивідуальних житлових будинків (далі житлових будинків);
- купівля та ремонт квартир;
- будівництво, ремонт садових будинків та благоустрій садових ділянок;
- будівництво, реконструкція іншого нерухомого майна;
- майнових прав на об'єкти нерухомості.

9.2. Розмір кредиту на зазначені заходи обмежується вартістю забезпечення, що може бути надане позичальником (іншою особою) кредитодавцю в забезпечення, та сумою поточних доходів позичальника, які він може спрямувати на погашення боргу.

9.3. Відсоткова ставка визначається на загальних підставах. В окремих випадках фінансова установа може встановлювати порядок сплати відсотків шляхом розподілення і сплати рівними частинами протягом дії кредитного договору.

9.4. Строк користування кредитом встановлюється залежно від об'єкта кредитування, розміру кредиту, платоспроможності позичальника.

9.5. Однією з умов надання кредиту на будівництво житлових і садових будинків, купівлю житла є обов'язкове страхування об'єктів кредитування на користь Фінансової установи у протягом усього періоду користування кредитом. Копія страхового полісу подається позичальником у строки, передбачені кредитним договором.

9.6. Кредити на будівництво, купівлю, капітальний ремонт житлових будинків, квартир, садових будинків надаються у розмірі не більше 85 % від вартості об'єкта кредитування у межах граничних розмірів, визначених Директором фінансової установи. Решта суми оплачується позичальником.

Для одержання кредиту позичальник крім документів, перелічених у п. 8.5., подає договір застави майна чи поручительства одного або кількох працездатних осіб, які мають постійне джерело доходів. На поручителів також подаються документи, що підтверджують їх платоспроможність.

9.8. При одержанні кредиту на будівництво житлових будинків позичальник крім зазначених документів подає:

- завірений у встановленому порядку витяг з рішення органу місцевої влади про виділення земельної ділянки під забудову будинку;

- затверджений, у встановленому законодавством порядку, проект об'єкта будівництва з урахуванням вартості забудови або дані проектно-кошторисної документації про вартість будівництва.

9.9. При одержанні кредиту на купівлю квартири чи житлового будинку позичальник надає до фінансової установи оформлену належним чином копію договору купівлі-продажу засвідчену нотаріально.

9.10. При одержанні кредиту на будівництво надвірних будівель, капітальний ремонт квартири, будинку чи його реконструкцію позичальник подає копію документа, який засвідчує право власності на квартиру чи будинок, та перелік робіт з зазначенням вартості.

9.11. Видача кредиту на будівництво житлових будинків, здійснюється в міру виконання робіт і має компенсаційний характер. Позичальник повинен використати спочатку власні кошти, а потім кредит. Для придбання будівельних матеріалів чи побутового обладнання позичальник може одержувати аванс у рахунок відкритого кредиту в розмірі до 15 % від суми кредитного договору. Кожна наступна видача кредиту здійснюється на підставі звіту та акту про обсяг виконаних робіт і розрахунку розмірів коштів, що належать до видачі, з урахуванням раніше одержаних коштів.

9.12. Видача кредиту позичальникам здійснюється, як правило, у безготівковій формі шляхом:

- оплати розрахункових документів за матеріали, конструкції, обладнання, надані послуги, виконані роботи;

- перерахування коштів на поточний рахунок позичальника (у разі здійснення будівництва власними силами) на підставі розрахунку готовності будинку.

9.13. Погашення кредиту здійснюється в строки, передбачені договором та

графіком, який є невід'ємною частиною кредитного договору.

9.14. За невиконання або порушення позичальником умов кредитного договору до позичальника застосовуються санкції, передбачені кредитним договором.

Забезпеченням наданого кредиту може бути застава нерухомого майна (квартира, будинок). При цьому слід врахувати, що кредитування фізичних осіб під заставу житлових будинків та квартир пов'язане з великим ризиком, оскільки реалізація застави цього майна стане проблемою, якщо в будинку або квартирі є співвласники і проживають неповнолітні діти.

10. Плата за кредит

10.1. Розмір відсоткової ставки за користування кредитом встановлюється Директором Фінансової установи за поданням Кредитного комітету самостійно залежно від вартості кредитних ресурсів, характеру наданого забезпечення, розміру витрат по утриманню заходу, що кредитується, попиту та пропозиції на кредитному ринку в конкретному регіоні та інших факторів з таким розрахунком, щоб сума одержаних від позичальника відсотків покривала витрати фінансової установи по залученню коштів на цілі кредитування.

10.2. Нарахування відсотків за користування кредитом здійснюється відповідно до правил бухгалтерського обліку, процентних та комісійних доходів і витрат.

10.3. Протягом часу дії кредитного договору Фінансова установа має право змінювати рівень відсоткової ставки за кредит залежно від зміни відсоткової політики органами, в компетенцію яких входить вирішення цих питань, попиту та пропозицій на кредитні ресурси з оформленням цих змін додатковою угодою, що повинно бути передбачено в кредитному договорі.

10.4. У разі несплати позичальником нарахованих відсотків у строки, передбачені кредитним договором, їх сума відноситься на відповідні рахунки простроченої заборгованості по нарахованих відсотках.

10.5. Фінансова установа призупиняє нарахування відсотків по прострочених кредитах відповідно до чинного законодавства у разі:

- повного виконання зобов'язань позичальником;
- оголошення позичальника банкрутом в порядку, визначеному чинним законодавством;
- ліквідації позичальника;
- закінчення строку позовної давності;
- вчинення нотаріального напису про примусове стягнення боргу і стягнення боргу органами виконавчої служби;
- рішення суду про примусове стягнення;
- прийняття фінансовою установою на баланс заставленого майна в рахунок повного погашення кредиту;
- укладення угоди про заміну кредитного зобов'язання між тими ж сторонами (оформлення векселем, прийняття на баланс майна позичальника, уступка вимоги).

11. Пролонгація кредиту

11.1. При наявності у позичальника тимчасових фінансових труднощів, що виникли з об'єктивних причин, та неможливості погашення заборгованості по кредиту у строк, встановлений кредитним договором, фінансова установа може в окремих випадках надати позичальнику відстрочку погашення боргу зі зміною кінцевого строку погашення кредиту. Пролонгація кредиту оформляється додатковою угодою до кредитного договору. При цьому обов'язково враховуються наявність кредитних ресурсів, їх вартість, а також відповідність за строками повернення та відповідальність позичальника.

Строк, на який може надаватися відстрочка, визначається Кредитним комітетом. При цьому слід врахувати, що надання відстрочки може збільшувати ступінь ризику.

11.2. Якщо позичальник здійснює платежі за кредитом у розстрочку і протягом дії кредитного договору у нього виникли тимчасові труднощі, внаслідок чого він не може погасити часткові платежі по кредиту у передбачені графіком строки, Фінансова установа може за клопотанням позичальника переглянути строки погашення кредиту шляхом перенесення суми платежу, яка не забезпечується поверненням у строк, на більш пізній строк, але не більше кінцевого строку погашення боргу, передбаченого кредитним договором. Можлива розстрочка такого платежу в межах строку користування кредитом, передбаченого кредитним договором. При цьому повинні враховуватися можливості клієнта мобілізувати кошти для погашення боргу в нові строки та у збільшених розмірах. Зміна строків та розмірів платежів не повинні спричинювати підвищення ступеню ризику неповернення боргу.

11.3. Перенесення строків погашення кредиту без зміни кінцевого строку оформляється додатковою угодою до кредитного договору (якщо конкретні строки часткових платежів по кредиту визначались кредитним договором) або заміною графіка (якщо ці платежі визначались графіком, який є невід'ємною частиною кредитного договору).

11.4. Рішення про пролонгацію кредитного договору зі зміною кінцевого строку його погашення, передбаченого кредитним договором, приймається Кредитним комітетом.

Пролонгація договорів, укладених з метою забезпечення кредитного договору, повинна бути проведена у встановленому порядку одночасно або до підписання угоди про відстрочку погашення кредиту.

11.5. У разі неможливості пролонгації кредиту Фінансова установа реалізовує своє право на стягнення кредиту і відсотків по ньому із спрямуванням стягнення на забезпечення, прийняте при його видачі, в установленому законодавством України порядку.

12. Забезпечення повернення кредиту

12.1. Принцип забезпеченості є одним із основних принципів кредитування, та означає наявність у Фінансової установи права для захисту своїх інтересів, недопущення збитків від неповернення боргу через неплатоспроможність позичальника.

Мета реалізації цього принципу - зменшити ризик кредитної операції. Майнові інтереси Фінансової установи, при наданні кредиту, мають бути певною мірою захищені у разі можливого порушення позичальником узятих на себе зобов'язань.

12.2. Кредити, що надаються Фінансовою установою, забезпечуються заставою майна, що належить позичальнику (іншим особам), на яке згідно з чинним законодавством може бути звернено стягнення, заставою майнових прав, цінних

паперів тощо, а також поручительствами (гарантіями), страхуванням і зобов'язаннями в інших формах, прийнятих у практиці. Достатність і реальність гарантії задоволення вимог Фінансової установи, а також впевненість у належному виконанні позичальником своїх зобов'язань визначає Фінансова установа. Перевага повинна віддаватися заставі рухомого і нерухомого майна. Такі форми забезпечення, як поручительство (гарантії) юридичних осіб, страхування можуть бути використані лише при наданні кредиту надійним позичальникам.

12.3. Кредит, не забезпечений реальними цінностями, надається як виняток окремим позичальникам, які мають позитивну ділову репутацію, мали або мають ділові та партнерські зв'язки з Фінансовою установою і високу платоспроможність. Такі кредити називають бланковими, тобто кредит не забезпечений реальними цінностями - нерухомістю, товарами чи цінними паперами. Такий кредит надається довіреном, надійним клієнтам під їхнє зобов'язання повернути кредит у визначений термін за певних обставин, наприклад після реалізації товару.

12.4. Кожна з форм забезпечення повернення кредиту оформлюється окремим договором, що має юридичну силу і закріплює за кредитором певне фінансове джерело для погашення позики у разі відсутності у позичальника коштів після настання строку погашення кредиту.

12.5. Документи щодо забезпечення виконання зобов'язань по поверненню кредиту в одній або одночасно в кількох формах та належним чином оформленні, подаються до Фінансової установи до моменту надання кредитних ресурсів. До того часу, коли документальне оформлення документів щодо забезпечення кредиту не оформлено договір кредиту вважається таким, що не набрав юридичної сили.

12.6. Всі види забезпечення зобов'язань здійснюються в порядку і на умовах, передбачених цим Положенням, нормативно-правовими актами України і Цивільним Кодексом України.

13. Контроль за виконанням кредитних договорів та заходи щодо погашення прострочених боргів

13.1. Фінансова установа здійснює контроль за виконанням позичальниками умов кредитного договору, цільовим використанням кредиту, своєчасним і повним його погашенням і сплатою відсотків по ньому. При цьому Фінансова установа протягом усього строку дії кредитного договору підтримує ділові контакти з позичальником, здійснює перевірки стану збереження заставленого майна.

13.2. У період дії кредитного договору щоквартально здійснюється аналіз господарської діяльності позичальника, його фінансового стану відповідно до затвердженого порядку, в разі потреби проводяться перевірки на місцях грошових і розрахункових документів, бухгалтерських записів, звітних бухгалтерських і статистичних матеріалів, а також стану наданої застави. При цьому можуть бути використані всі види фінансової та іншої інформації, одержаної від позичальника, інших джерел, а також висновки аудиторських організацій про фінансовий стан позичальника. Періодичність перевірок визначається залежно від строку дії кредитного договору.

13.3. По кожному позичальнику Фінансова установа формує справу позичальника, в якій систематизується вся інформація, одержана при оформленні кредиту і контролі за його рухом, копії кредитного договору, договорів застави, гарантії (поручительства) та ін.

13.4. Якщо результати систематичного контролю свідчать про погіршення

фінансового стану позичальника і можливість затримки у розрахунках по кредиту, то питання виконання умов договору підлягає розгляду керівництвом позичальника і Фінансової установи. В таких випадках позичальнику може бути запропоновано розглянути можливість скорочення видатків, прискорення реалізації продукції, реалізації залишків матеріальних цінностей та застави, збільшення інших надходжень, стягнення дебіторської заборгованості, надання кредитної допомоги дебіторам для розрахунків з позичальниками, погашення кредиту за рахунок коштів на невідкладні потреби тощо.

Одночасно з цим Фінансова установа разом з позичальником складає графік погашення заборгованості по кредиту та нарахованих відсотках. Якщо графік погашення не виконується, Фінансова установа докладає додаткових зусиль щодо повернення кредиту та сплати відсотків.

13.5. У разі погіршення фінансово-господарського стану позичальника, використання кредиту не за цільовим призначенням, ухилення від контролю, недостовірності звітності й запущеності бухгалтерського обліку, несвоечасного повернення раніше одержаного кредиту, а також у випадку, коли наданий кредит виявляється не забезпеченим, Фінансова установа має право пред'явити вимогу про дострокове стягнення кредиту і відсотків по ньому, в тому числі шляхом спрямування стягнення на забезпечення в установленому законодавством порядку.

13.6. При виявленні фактів використання кредиту не за цільовим призначенням, Фінансова установа має право достроково розірвати кредитний договір, що є підставою для стягнення всіх коштів у межах зобов'язань позичальника за кредитним договором у встановленому чинним законодавством порядку.

13.7. У разі несвоечасного погашення боргу за кредитом та сплати процентів при відсутності домовленості про відстрочення погашення кредиту Фінансова установа має право на застосування штрафних санкцій у розмірах, передбачених кредитним договором.

13.8. У разі відмови позичальника від сплати боргів по кредитах Фінансова установа стягує борги в претензійно-позовному порядку. Претензійно-позовну роботу по стягненню боргів здійснює юридична служба Фінансової установи.

13.9. Якщо позичальник систематично не забезпечує виконання зобов'язань по сплаті боргу відповідно до кредитного договору, то Фінансова установа може у передбаченому законодавством порядку звернутися із заявою про порушення справи про банкрутство позичальника.

До звернення до господарського суду Фінансова установа направляє позичальнику належним чином оформлену претензію, що містить вимогу виконання зобов'язання і попередження про те, що в разі його невиконання протягом місяця Фінансова установа звернеться до господарського суду з позовною заявою, а в подальшому - із заявою про порушення справи про банкрутство позичальника.

13.10. Слід мати на увазі, що згідно Закону України "Про відновлення платоспроможності або визнання його банкрутством" кошти, виручені від продажу майна банкрута, передусім спрямовуються на задоволення вимог кредиторів, забезпечених заставою.

13.11. Застосування переведення боргу та уступки вимоги:

13.11.1. З метою прискорення розрахунків по прострочених кредитах Сторони кредитного договору мають право на виконання таких форм, як уступка права вимоги та переведення боргу.

13.11.2. В період дії зобов'язань може здійснюватися заміна кредитора або боржника. Кредитор може, на підставі вимог Цивільного законодавства України,

передавати свої права по зобов'язанню іншій особі, оформивши це угодою про уступку права вимоги. Уступка права вимоги іншому кредитору може здійснюватися на платній основі з погашенням боргу позичальника. Уступка вимоги оформляється письмовою угодою з повідомленням про це боржника.

13.11.3. Переведення боргу оформляється письмовою угодою між первинним боржником і новим боржником. Укладення угоди про переведення боргу можливе тільки за згодою Фінансової установи. В письмовій угоді повинно бути відображено, переведення конкретно якого боргу здійснюється і на яких умовах та термін повернення боргів.

13.11.4. Після укладення договору уступки права вимоги Фінансова установа втрачає право вимагати повернення боргу від боржника, а після укладення договору про переведення боргу Фінансова установа втрачає право вимагати повернення боргу від первинного боржника.

13.11.5. Угоди про переведення боргу або уступку прав вимоги, як правило, посвідчуються нотаріально.

14. Порядок проведення внутрішнього контролю щодо дотримання законодавства та внутрішніх регламентуючих документів

14.1. Внутрішній контроль Фінансової установи здійснюється за такими принципами:

а) Перший рівень контролю здійснюється працівниками та відповідальними особами Фінансової установи шляхом дотримання внутрішніх правил та процедур передбачених цими Правилами та нормативно-правовими актами Національного банку України;

дотримання вимог укладених договорів.

б) Другий рівень контролю здійснюється фахівцями аудиторської служби Фінансової установи шляхом:

- контролю за дотриманням правил, інструкцій та процедур передбачених цими Правилами та нормативно-правовими актами Національного банку України;
- перевірки повноти реєстрації укладених договорів;
- оцінки ризиків та причин їх виникнення;
- перевірка бухгалтерської і фінансової звітності Фінансової установи;
- оцінки здатності працівників Фінансової установи досягати відповідних цілей і виконання необхідних завдань;
- виявлення та аналіз прогалин і недоліків у процедурі та кваліфікаційному рівні працівників Фінансової установи;
- навчання працівників Фінансової установи з метою поліпшення їх фахового рівня.

в) Третій рівень контролю здійснюється керівником Фінансової установи шляхом аналізу аналітичної інформації також на підставі:

- дослідження компетентності працівників, відповідність їх посадам, які вони обіймають;
- аналізу ефективності процедур внутрішнього контролю, що здійснюється першим і другим ступенем внутрішнього контролю;

г) Порядок взаємодії підрозділів Фінансової установи щодо здійснення ефективного внутрішнього контролю визначається внутрішніми трудовими правилами та посадовими інструкціями.

15. Відповідальність посадових осіб до посадових обов'язків яких належить безпосередня робота з клієнтами, укладення та виконання договорів

15.1. Посадові особи, до посадових обов'язків яких належить безпосередня робота з клієнтами, укладання та виконання кредитних договорів (далі – «посадова особа») несуть відповідальність, встановлену їх посадовими інструкціями на підставі і у відповідності із вимогами трудового законодавства України чи кримінальну відповідальність відповідно до Кримінального Кодексу.

15.2. Посадова особа виконуючи свої обов'язки щодо роботи з клієнтом, як до початку укладення договору, так і у ході його виконання, зобов'язана чітко виконувати обов'язки з боку Фінансової установи, що передбачені цим Положенням та узгоджувати свої дії з нормами законодавства України.

15.3. За неналежне виконання своїх обов'язків, несвоєчасне здійснення функцій контролю виконання або прострочення виконання умов кредитних договорів посадова особа Фінансової установи несе дисциплінарну відповідальність у відповідності з Кодексом законів України про працю за порушення трудової дисципліни, шляхом стягнення у вигляді догани чи звільнення та/або матеріальну відповідальність у встановленому законом порядку.

16. Порядок доступу до документів та іншої інформації, пов'язаної з наданням фінансового кредиту, та систему захисту інформації

16.1. Під комерційною таємницею товариства розуміються відомості, пов'язані з інформацією про фінансові послуги та іншою діяльністю товариства, які не є державною таємницею, розголошення (передача, витік тощо), яких може завдати шкоди його інтересам.

16.2. Передача інформації будь-яким третім особам, опублікування або інше розголошення такої інформації може здійснюватися тільки за згодою керівника товариства або в установленому законодавством порядку.

16.3. Порядок визначення переліку відомостей, що складають комерційну таємницю товариства, їх складу та обсягу, порядок захисту, визначається керівником товариства з урахуванням вимог чинного законодавства України. Перелік відомостей, що не складають комерційну таємницю, визначається чинним законодавством України.

16.4. Поняття конфіденційної інформації про діяльність товариства та порядок її використання та захисту визначаються засновникам та // або керівником товариства.

17. Заключні положення

Це Положення вступає в силу з моменту його затвердження протокольним рішенням Товариства та отримання права на здійснення послуг з надання фінансового кредиту за рахунок власних коштів у Державній комісії з регулювання ринків фінансових послуг України.

Зміни та доповнення в дане Положення можуть бути внесені тільки шляхом затвердження їх протокольним рішенням Фінансової установи, що оформлюється

окремим протоколом.

У разі невідповідності будь - якої частини цього Положення законодавству України, у тому числі у зв'язку з прийняттям нових законодавчих актів, це Положення буде діяти лише в тій частині, яке не суперечить законодавству України.

У випадку, коли прийнятими нормативно-правовими та законодавчими актами пом'якшуються або знімаються обмеження щодо вчинення окремих видів правочинів та їх показників, Фінансова установа керується такими актами, без внесення змін до цього Положення.